

Yderligere input fra naturrådet

Input fra:

1. Danmarks Naturfredningsforening
2. Dansk Ornitologisk Forening
3. Entomologisk Fagudvalg
4. Holmegaard Mose Komitéen
5. Jungshoved Miljøgruppe
6. Østmøn Naturforening
7. Erhvervsorganisationerne: Landbrug & Fødevarer, Gefion, Bæredygtigt Landbrug, Landøkonomisk Selskab og Dansk Skovforening)

Danmarks Naturfredningsforening

Flemming Kruse, repræsentant i Naturrådet.

Til

Naturrådet for Faxe, Næstved, Ringsted, Stevns og Vordingborg Kommuner

Naturrådet er i løbet af vores møderække og på ekskursionen til Knudshoved Odde blevet præsenteret for en række værktøjer som kommunerne kan benytte når Grønt Danmarkskort skal udarbejdes. Eksemplerne har på en udmærket vis demonstreret, at der med GIS-værktøjerne på et objektivt grundlag kan udarbejdes kortmaterialer der tydeligt illustrerer områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser (Kriterie 1), potentielle naturområder (Kriterie 2) samt naturområder der bidrager til andre formål (Kriterie 3).

Danmarks Naturfredningsforening (DN) mener, at Naturrådet skal tage formålet med vores arbejdet alvorligt, nemlig at: **Grønt Danmarkskort skal sikre en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder i Danmark.** Det mener vi ikke sker ved at forsøge at udvande indholdet af opgaven med store forbehold eller sætte spørgsmålstejn ved selve grundlaget for det overblik der er over naturindholdet i Danmark.

DN har også den opfattelse, at det ikke vil være muligt for Naturrådet at nå frem nogen enighed om konkrete udpegning af arealer. Derfor mener vi, at det alene kan være principper for kommunernes udpegninger vi kan komme frem til.

DN mener også, at den vigtigste kamp for mere natur i Danmark og kommunerne, med hensyn til Grønt Danmarkskort, er det arbejde der efterfølgende skal ske i kommunerne. Her må vi søge den indflydelse der er mulig når de helt konkrete udpegninger skal ske.

Det er DNS opfattelse at naturen i bredeste forstand er hårdt trængt i det stærkt opdyrkede Danmark og at der helt grundlæggende er behov for at lette presset. Og det skal være her og nu. Aktuelle opgørelser af vilde planter, fugle- og insektbestande taler deres tydelige sprog. Naturen i Danmark er forarmet og levner ikke plads til store, levedygtige bestande af vilde dyr og planter. Det gør sig især gældende i det stærkt opdyrkede agerland og i produktionssskovbruget. DN mener, at Grønt Danmarkskort kan være det første trin på vejen til et grønnere Danmark.

DN vil anbefale så store arealer som muligt inddraget i Grønt Danmarkskort. Fremtidens tilskudsprincipper til natur, fra EU og Staten, forventes i høj grad at prioritere udpegede arealer. Det vil derfor være et kæmpe selvmål at begrænse udpegningerne til de absolut mindst mulige. Danmark vil simpelthen snyde sig selv for store tilskudsmuligheder og allerværst, få meget mindre natur end vi ellers havde haft mulighed for.

DN vil anbefale følgende principper for udpegninger

Områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der benyttes Digitale Naturkort samt registrerede sjældne arter.

- Arealer med høj struktur
- Arealer med høj biodiversitet (også små arealer).
- Større og sammenhængende arealer
- Skov, især gammel skov.
- Vandløb
- Forbindelse til nabokommuner.

Potentiel natur og økologiske forbindelser

Der benyttes Digitale Naturkort samt registrerede sjældne arter

Potentiel natur.

- Der tages udgangspunkt i de fastlagte arealer med særlige naturbeskyttelsesinteresser.
- Arealer der kan/skal bidrage til at skabe sammenhæng eller udvide områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser.
 - Jordbundsforhold, især lavbundsarealer og humusjorder bør få opmærksomhed.
 - Rørlagte vandløb
 - Skovrejsningsområder
 - Naboarealer til arealer med særlige naturbeskyttelsesinteresser
 - Råstofområder
 - Beskyttet natur og småbiotoper.

Økologiske forbindelser (Naturkorridorer)

- Der tages udgangspunkt i arealer med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentiel natur der kan sammenbindes af:
 - Kystkorridorer
 - Vådbundsforbindelser (ferskvand)
 - Vådbundsforbindelser (saltvand)
 - Vandhulsforbindelser
 - Områder af betydning for rastende fugle
 - Tørbundsforbindelser
 - Skovforbindelser

I den efterfølgende Liste over arealer der bør indgå i Grønt Danmarkskort er det mere specifikt anført hvilke arealer DN forestiller sig udpeget.

Liste over arealer der bør indgå i 'Grønt Danmarkskort'

Nr.	TEMA	AREALER DER UDPEGES I GRØNT DANMARKSKORT	KOMMENTARER
1	Natura 2000-områder	Natura 2000-områder på land, <i>inkl. områdernes ferskvandsprægede dele.</i>	Det er et statsligt krav, at Natura 2000-områderne på land udpeges.
2	Natur- og vildtreservater	Natur- og vildtreservater	
3	Fredede områder	Fredede områder	Som udgangspunkt bør alle fredede arealer udpeges.
4	Landskab	Markante ådale Klitlandskaber, marsklandskaber, saltvandsprægede områder og lignende Naturprægede områder Skråninger med en hældning på 6 grader eller mere. Sten- og jorddiger beskyttet efter museumslovens § 29a	Ved større veje er der ofte skråninger og/eller større rabatter, som også kan udpeges (og fx tjene som spredningskorridorer). Naturprægede områder vil efter omstændighederne være arealer, der allerede er udpeget i kommuneplanen som naturinteresseområder.
5	Bioscore	Arealer med en bioscore > 6	
6	Naturtyper	Arealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er hede, overdrev, eng, mose eller sø. Vandløb omfattet af vandløbsloven, og en zone omkring disse vandløb på 2x50 meter. Offentligt ejede skove Skove, der er ældre end 100 år eller med naturskovsindikerende arter Stævningskove Urørt skov Jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder Skovrejsningsområder	Alle vandløb omfattet af vandløbsloven bør udpeges. Dels for at sikre, at også vandløb uden for markante ådale bliver udpeget (se temaet om landskab), dels for at sikre, at ikke kun vandløb, der er målsat i vandområdeplanerne, bliver udpeget, og dels for at sikre, at også fx rørlagte vandløb udpeges.
7	Jordbundstyper	Arealer med grovsandede jorder, der ligger i tilknytning til eksisterende natur på grovsandede jorder. Arealer med kalkholdige jorder, der ligger i tilknytning til eksisterende natur på kalkholdige jorder. Lavbundsarealer, der i dag er udpeget i kommuneplanen. Organiske lavbundsarealer	Sammen med skråninger (se under landskab) og råstofgrave vil udpegede grovsandede henholdsvis kalkholde jorder især kunne bidrage til naturindsatsen for tør natur (fx heder og overdrev). Lavbundsarealer er væsentlig af flere årsager. I mange tilfælde er lavbundsarealer centrale for klimatilpasningsprojekter. Deres landbrugsmæssige værdi er vigtige. Og de er centrale til at kunne gendanne vandøkoscyster.

			Kortlægningen af organiske lavbundsarealer, der kan ses på 'De digitale naturkort' omfatter ikke organiske lavbundsarealer, der er intensivt dyrkede. Her peges på, alle organiske lavbundsarealer udpeges.
8	Råstofgrave	Færdiggravede råstofgrave Områder hvor der graves og/eller er planlagt udgravning	Sammen med skråninger (se under landskab) og udpegede grovsandede henholdsvis kalkholde jorder (se under jordbundstyper) kan råstofgrave især bidrage til naturindsatsen for tør natur (fx heder og overdrev), evt. i kombination med næringsfattig våd natur, hvor der er gravet under grundvandsspejlet.
9	Grundvand	Nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) Pesticidfølsomme indvindingsområder	Temaet sigter særligt på, at ny natur samtidig kan bidrage til at opfylde mål for drikkevandsbeskyttelsen. Pesticidfølsomme indvindingsområder er endnu ikke kortlagt overalt De er kun kortlagt på sandjorde. Temaet indikerer således, at i takt med at pesticidfølsomme indvindingsområder kortlægges, bør de udpeges i GDK.
10	Offentlig ejendom	Offentligt ejede arealer i landzone Offentligt ejede grønne områder i byzone, der ligger i tilknytning til grønne kiler eller landskabsstrøg	Temaet sigter særligt på, at naturindsats på offentligt ejede grønne områder fremmes, og denne indsats samtidig kan bidrage til rekreative og friluftsmæssige formål.
11	Økologiske forbindelser	I den udstrækning der ikke er udpeget arealer ud fra ovenstående temaer 1 – 10, der sikrer forbindelse mellem arealer med samme naturtype, henholdsvis arealer med potentiel natur af samme naturtype, udpeges økologiske forbindelser. Udpegningen skal omfatte eksisterende økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser, hvor der er, eller kan skabes forbindelse pga. de naturgivne forhold på arealerne, der muliggør spredning af de arter, der er knyttet til de pågældende naturtyper. Der udpeges nedenstående 5 typer af økologiske forbindelser, og de udpeges, hvor de naturgivne forhold mellem arealerne, de skal danne forbindelse mellem, er mest optimale for, at forbindelserne kan udfylde deres funktion: <ul style="list-style-type: none"> • skovforbindelser, • tørbundsforbindelser, • vådbundsforbindelser, (ferskvand), • vådbundsforbindelser (saltvand), • vandhulsforbindelser og • områder af betydning for rastende fugle 	<i>Eventuel supplerig af temaet økologiske forbindelser:</i> Arealer i GDK efter tema 1-10, som ligger isoleret og mere end 500 meter fra andre arealer med tilsvarende naturtype i GDK efter tema 1-10 forbindes ikke med økologiske forbindelser. Arealerne forbindes dog til Natura 2000-områder med økologiske forbindelser, hvis disse forbindelser er væsentlige for biodiversiteten i Natura 2000-områderne. Det kan ikke udelukkes, at der kan udpeges vejrabatter under temaet økologiske forbindelser. Vejrabatter kan ikke generelt anses for at være økologiske forbindelser, som erstatter andre økologiske forbindelser. De skal også kunne tjene som økologiske forbindelser. Derfor vil det være vigtigt, at der tages stilling til, hvilke vejrabatter, der kan udpeges som økologiske forbindelser, med mindre vejrabatter udpeges generelt og der samtidig udpeges tilstrækkeligt med øvrige økologiske forbindelser, så GDK bliver det naturnetværk, det er forudsat at skulle være.

DE DANSKE KYSTER SOM FREMTIDENS NATURKORRIDORER

Forslag til et sammenhængende landsdækkende netværk af naturkorridorer i et grønnere og mere naturvenligt Danmark

Henrik Dahl

Dansk Ornitologisk Forening
Repræsentant for DOF Storstrøm, DOF København og DOF Vestsjælland

NATURRÅD Faxe, Ringsted, Stevns, Næstved og Vordingborg kommune.

Forslag til et grønt Danmarkskort.

Kysterne som fremtidens naturkorridorer

Den eksisterende 300 meter zone omdannes til naturzone gældende for alle kystområder i Danmark.

Kysterne skal alene være natur og rekreative arealer

- Fri passage for alle 2 og 4 benede som uhindret skal kunne færdes langs kysterne
- forbud mod sprøjtning og gødskning
- forbud med anlæg af byggeri, veje etc.
- rewilding og med særligt med hensyn til sårbare arter
- ekstensiv græsning o.l. på naturens vilkår som naturpleje

Naturkorridorer mellem eksisterende naturområder

- Etablering af min. 100 meter brede naturkorridorer, fx i ådale eller bakketoppe, skråninger mv mellem indlands naturområder, således at
- de forbindes med hinanden - og/eller
- forbindes til kystzonen
- Ved byer og anlæg ud til kysten etableres ny Naturkorridor i baglandet til nærmeste kystzone / naturområde.

Politiske tiltag

- Jordbank etableres.
- Lodsejere kompenseres med "natur-tilskud" for pleje eller tilbydes erstatningsjord.
- Kommuner overtager naturpleje i samarbejde med lodsejer, naturstyrelse
- Et **Naturråd** /advisory board bestående af repræsentanter for jordbrug, by/bolig, natur og turisme rådgiver, udarbejder og indstiller løsningsmodeller for kommunen.
- Miljøråd / Grønne råd inddrages

Natur - turisme og erhvervsinteresser

- Naturen skal have 1.prioritet

Med venlig hilsen
for DOF

Henrik Dahl
Ny Vordingborgvej 37
4771 Kalvehave
Tlf. 20 416130

Insekter og naturbevarelse – med særlig henblik på korridorer

Insekter er mangfoldige, og der findes insekter i næsten al slags natur (nogle også i ikke-natur). Når der alligevel er gode grunde til at sikre gode levesteder for insekter, er det, fordi det af mange grunde er ønskeligt at beskytte dem. Der er smukke insekter (fx dagsommerfugle), sjældne insekter (fx trælevende smældere) og nyttige insekter (fx bier). Desuden er mange insekter meget specifikke i deres krav til levested, og derved bliver de gode bioindikatorer, der kan fortælle os om naturens tilstand.

Ønsker man at lave naturbeskyttelse, hvor der tages hensyn til enkelte (fx truede eller unikke) insektarter eller en høj diversitet af insektarter, gælder der nogle generelle forhold.

Overordnet forholder det sig sådan, at ”gammel” natur rummer nogle af de bedste levesteder for insekter. Gammel natur er fx urørt skov eller grupper af (solbeskinnede) gamle træer, men også sphagnum-moser, heder, overdrev, ferske enge, rene søer og vandløb, strandenge, kystskrænter og klitter.

Naturen er imidlertid en dynamisk størrelse, og alle naturtyper undergår i større eller mindre grad succession. Det er et sisyfos-arbejde, hvis man ønsker at dæmme op for denne succession, men man kan som et minimum forsøge at begrænse faktorer, der accelererer den. Der er således vigtigt at begrænse brugen af kvælstof- og fosforgødning i nærheden af arealer, hvor man (også) ønsker at beskytte insektlivet. Derfor er sprøjte- og gyllefri buffer-zoner et vigtigt redskab i bevarelsen af en høj diversitet af insekter (og planter).

Ud over at beskytte ovennævnte naturtyper kan man også fremme insektlivet ved at etablere ”ny” natur. Det kan fx være plantning af (løv)skov, lade naturen tage mere over i parker, anlægge kunstige vandhuller eller undlade at slå og sprøjte vejrabatter. En særlig effektiv måde at etablere natur på er ved braklægning. Således var der under EU’s braklægningsordning i sidste del af forrige århundrede et markant opsving i forekomsten af en række sommerfuglearter på braklagte marker – især hvis de ikke blev slået for nidkært.

Selv om mange insekter kan opretholde bestande på selv meget små levesteder i lang tid, indebærer det på sigt en trussel mod den enkelte art. Levestederne ændrer sig over tid, og når individantallet bliver for lavt, er der risiko for både indavl og kollaps i bestanden. Derfor er det vigtigt for alle arter at kunne sprede sig til nye områder. I nutidens fragmenterede landskab er det for mange arter mere eller mindre umuligt at bevæge sig til nye levesteder og parre sig med individer fra andre bestande. Derfor er ”korridorer” mellem naturområder vigtige for bevarelsen af biologisk mangfoldighed.

Set med ”insektøjne” er der groft sagt to slags korridorer:

- 1) Korridorer, der etableres for at give bevaringsværdige arter mulighed for at sprede sig til nye, egnede levesteder og/eller opsøge individer af samme art (fx planen om at rydde en korridor fra Høvblege til Jydelejet på Møn for Den sortplettede Blåfugl).
- 2) Korridorer, der etableres af andre årsager, og som insektarter måske kan få glæde af (fx vandrestier, motorvejsrabatter eller udyrkede bræmmer langs vandløb).

Det skal dog understreges, at de fleste insektarter kun kan forventes at sprede sig langs korridorer, som har et vist naturindhold, hvor de kan trives undervejs.

25.5.2018

Kristian Graubæk og Ole Karsholt

Entomologisk Fagudvalg

Follow the water, NOT the money

Anbefalinger til Grønt Danmarkskort fra HOLMEGAARD MOSE KOMITEEN.

Den mest effektive måde at lave "Danmark grønt" på var muligvis at forbyde pesticider i landbruget samt drastisk begrænse eller helt stoppe brugen af kunstgødning.

En videnskabelig undersøgelse publicerede sidste år konkluderer, at over 80 pct. af den samlede mængde insekter er forsvundet i Tyskland over de sidste 30 år.

Og i Frankrig har en anden aktuel undersøgelse afdækket, at en tredjedel af det åbne lands fugle er forsvundet i de sidste bare 15 år.

Moderne landbrug bærer hovedansvaret.

Forbud mod pesticider og kunstgødning er på forhånd kasseret af embedsværket bag Faxe Naturråds møder forår og forsommer 2018 om et "Grønt Danmarkskort" som uimplementerbare i fremtidige kommuneplaner.

Og endnu et suk:

Vi arbejder i HOLMEGAARD MOSE KOMITEEN især med to EU-fuglebeskyttelsesområder, F101 og F91, hvor de smukke beskyttelseserklæringer i årevis er blevet overtrådt. Vi så derfor meget gerne, at et fremtidigt grønt Danmark effektivt sikrede at alle højtclassificerede naturområder også reelt nød samme beskyttelse som formuleret i de indgåede internationale naturbeskyttelsesaftaler.

Eksempelvis fik ejeren af Danmarks oprindeligt fuglerigeste sø, Nielstrup Sø, ved årtusindskiftet lov til at udrydde søens 5.000 -10.000 par ynglefugle, heraf mange sjældne, uden at de ansvarlige myndigheder gjorde andet end at lukke øjnene.

I beklagelig erkendelse af, at vores anbefalinger således på forhånd er stækkede, lyder vor forslag til naturforbedret naturforvaltning under de forhåndenværende begrænsninger således:

Myndighederne/kommunerne har allerede detaljerede kort over vigtige naturområder og fremtidige naturkorridorer. Især Vordingborg Kommune. Andre råder over et knapt så gennearbejdet (kort)materiale. Men alle drevet af samme målsætning og dette arbejde/materiale har vi umiddelbart fuld tillid til. Så brug da endelig disse kort og registreringerne bag. Og opdater dem endelig løbende. Og grib ind når der sker forringelser.

Vi foreslår følgende overordnede prioriteringer:

Internationale fuglebeskyttelsesområder bør fortsat sikres høj beskyttelsesgrad mod ødelæggelse/forringelse/forurening. Netop afgåede miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsens forslag til at reducere disse områders areal er et fuldkomment fejlskud.

Fokusér dernæst på naturtyperne vandløb, vådområder (moser, søer, enge) og naturlige (sump)skove.

Vandløb er nogle af de bedste levesteder - og spredningskorridorer - for en meget vigtig del af Danmarks flora og fauna.

Klimaforandringerne nødvendiggør en radikal ændring af vandløbsforvaltningen. Lad først og fremmest de største vandløb udvikle sig naturligt. Lad åer, ådale og moser få lov til at genopstå som naturlige bufferzoner og svampe i landskabet, der kan opsuge store mængder vand og afgive det langsomt i tørre perioder. Stop eller begræns drastisk regulering, årlige "oprensninger" samt alle andre naturskadelige indgreb her hurtigst muligt.

Ophør med landbrugsdrift i nærheden af alle Danmarks åer, andet end afgræsning og evt. høslæt.

Spar den ½ milliard kroner dette å-"vedligeholdelses"-arbejde medfører i dag. Herefter vil åerne naturligt bugte sig selv. Gratis og uden at forurene, f.eks. med CO₂ fra store naturgenopretnings-gravemaskiner, der kunstigt bugter regulerede åer, der dog fortsat holdes i en spændetrøje i form af unaturlige opgravninger af bund og vegetation hvert halve år eller oftere

Planlæg i det hele taget så man samarbejder med naturdynamikker og klimaforandringer. Tænk stort og fremsynet uden helt at glemme små vigtige detaljer/særlige lokale, sjældne arter, der er ræson i at værne om uden at det er svinedyrt i penge og CO₂-forurenende (entreprenør)arbejde. Men undgå frimærkefredningspolitik, incl. PR-overeksponerede opsætninger af storkereeder, som der aldrig kommer andet end plastik storke i. Som f.eks. på Broksø gods, der fik sat en storkerede under stor pressebevågenhed for snart 10 år siden – endnu aldrig besøgt af en levende stork.

Læs mere om misforstået lokal (kommerciel) naturgenopretning via link her:

<http://holmegaardmose.dk/?p=203>

De hastigt fremadskridende klimaforandringer vil ufravigeligt skabe lokale katastrofer for mange dyre- og plantearter, m.m., men det vil være både spild af kostbar energi at forsøge at redde ureddelig natur, der i en anden tidslomme nød - berettiget - beskyttelse.

Der er allerede udarbejdet naturvidenskabelige analyser om de fugle, der i nær fremtid vil uddø af klimatiske årsager i Danmark. Netop nu er vi f.eks. vidner til nyere tids største reduktion i antallet af nattergale.

Færre end en håndfuld synger her ved udgangen af vigtigste sangmåned i EU-fugleområde nr.101, søerne ved Bregentved og Gisselfeld. Mod normalt 10 gange så mange. Bestandskollapset det samme i Sjællands største mose, Holmegaard Mose-området. Ca. 10 par i år mod op mod 100 i 1980'erne.

Nattergalens exit fra Danmarks natur er forudset af forskere som en konsekvens af klimaforandringerne. Broget Fluesnapper ligeså, der endnu i 1980'erne var ret almindelig, men i vid udstrækning forsvundet fra Danmark allerede for år tilbage.

En række andre fuglearter forsvinder som følge af mere direkte menneskelig påvirkning. Stær, hættemåge, gråspurv, sanglærke, vibe, kirkeugle, land- og digesvale, agerhøne, dobbeltbekkasin, rødben, almindelig ryle, stor regnspeve, engpiber, (skovpiber), gulspurv, bomlærke og mange flere.

I sin bog "Stæren" fra 1925 fortæller haslevit og medstifter af Ornitologisk Forening O. Helms om opsætningen af 1500 (!) stærekasser i udkanten af Bregentveds skove omkring år 1900. "Af hvilke de fleste straks blev beboede", som det hedder.

Helms skriver videre: "Ofte har jeg set, hvorledes en kasse, som var faldet ned og derefter blev samlet op og anbragt på et tilfældigt sted, blev opsøgt af et par."

Ak, hvor forandret, kan vi konstatere her i nutiden.

Først på året opsatte kommunen og lokale ornitologer to egestammer med hver en håndfuld stærekasser påmonteret i Skoleengen ved Vibeengskolen. Desværre med meget ringe chance for nogensinde at blive beboet.

Titusindvis af stærekasser har således stået tomme overalt i Danmark i adskillige år. I min have forsvandt de sidste stære i 2007. Mine syv stærekasser har været uden stære i de sidste ti år. Stære en blevet en sjælden ynglefugl i Sydsjælland og mange andre steder i landet.

Enkelte arter går frem: Flere gåsearter og ringdue, f.eks., alle begunstiget af moderne landbrugs ensidige kornavl incl. vintersædmarker og ubegrænset føde her i det sidste kvarte århundrede.

De hastigt fremadskridende klimaforandringer, der er uden sidestykke i nyere tid, rummer både store farer og store muligheder for mennesker og natur.

Vi håber inderligt, at politikerne forstår at tage de rigtige valgt og radikalt forbedre sameksistensen mellem samfund og natur bl.a. ved at **follow the water, NOT (only) the money.**

HOLMEGAARD MOSE KOMITEEN

29. MAJ 2018

___ Jungshoved Miljøgruppes bidrag til Naturrådets anbefalinger til et Grønt DK-kort ___

Formålet med det grønne DK-kort er at udpege arealer/lokaliteter, hvor der kan udvikles natur, der kan styrke de nuværende naturværdier og skabe sammenhæng. Det er et planlægningsværktøj, som ikke afføder begrænsende effekt for landbrugets nuværende drift, men som i stedet, hvis der er politisk vilje, kan få adgang til nye ordninger og kompensationsmuligheder til ekstensivering og omlægning til natur. For erhvervet burde det være en gevinst eksklusive goder knyttet til deres arealer.

JMG's udgangspunkt er, at naturen er trængt og mangler rum og plads. Og en betydelig del af den sårbare natur er fragmenteret, med et for lille areal, der er stærkt negativt påvirket af den tilstødende intensive landbrugsproduktion. Det er især anvendelsen af hjælpestoffer (gødning og pesticider) samt monokultur, som omgiver "naturøerne". Det går hårdt ud over biodiversiteten, hvor især nedgangen i insekter er alarmerende og giver depression i fødevarekæden.

- Den eksisterende natur skal derfor fores i videst muligt omfang med landbrugsjord, som ekstensiveres og lægges ud i græs eller succession uden brug af kunstgødning, konventionel gylle og sprøjtemidler.
- Der skal udlægges korridorer af tilstrækkelig størrelse mellem eksisterende natur efter samme princip som ovenfor, så arter kan spredes og få blodfornyelse.
- Landskabsmæssige forekomster med potentiale som vandløb, ådale, bakker/overdrev, lavbund, kystlinjer, skal prioriteres. Men ekstensivering i sig selv er af stor værdi for styrkelse naturen.
- Alt, som kan forbedre forholdene for flora og fauna er velkomment og tæller. Det kan være fredning af vejrabatter og andre grønne offentlige arealer, så de slås sent og ikke belastes af pesticider, gravning af søer og etablering af våde områder, tilplantninger med danske vedplanter som bælder og holme, der kan give læ, blomster og mikroklima til insekter, og urørt jord til jordboende insekter. Et mere populistisk potentiale kunne være samarbejder med grundejerforeninger, særligt i sommerhuskvarterer om undladelse af pesticidforbrug, indsatser for insekter og bestøvere mm.
- Særlige indsatser for rødlistede arter, hvor gunstig tilstand tilstræbes.
- Understøttelse af sammenhængende græsningsarealer, især strand- og ferske enge med tilknytning af tørre arealer med vedvarende græs og trævegetation. Formidling af økologisk grovfoderproduktion på tilstødende dyrkningsarealer til de afgræssende dyr.

For at få gang i gennemførelse af det grønne DK-kort skal der udvikles attraktive tilbud/ordninger til jordejerne, og allervigtigst skal der etableres en national jordfond, så der tilvejebringes puljejord til flytning af intensiv planteproduktion fra sårbare til robuste områder.

5.6. 2018

Østmøn Naturforenings anbefalinger til Naturrådet:

Vores område Østmøn er specielt. Det er geografisk ret lille, har ikke grænser til andre kommuner, men både natur- og landskabsmæssigt har det noget af DK's mest værdifulde og artsrige natur. Men også her går insekter og fugle generelt set tilbage.

Udover at være presset af landbruget, er Østmøn også presset af boomet i turisme og rekreativ brug. F. eks. går fuglelivet i Klinteskoven tilbage pga. den manglende uforstyrrelighed. Især rovfuglene bliver skræmt væk fra redepladser af mountainbikes, som udover at køre rundt på stierne (hvilket er lovligt), suser rundt offroad (hvilket er ulovligt).

Østmøn er karakteriseret af mange mikrobiotoper og naturtyper med stor diversitet. Men bl.a. fordi Østmøn er relativt lille, opfylder de enkelte områder ofte flere funktioner, f.eks. naturmæssigt + landskabeligt + kulturhistorisk + rekreativt. Et eksempel er overdrevene på Høje Møn. Andre eksempler er bronzealderhøjene, eller stengærderne. Sidstnævnte er dertil grønne korridorer.

Derfor må al planlægning på Østmøn være nænsom og helhedsorienteret. Arealerne må som udgangspunkt betragtes som natur eller potentiel natur. Dette uden at give afkald på det afgørende princip om frivillighed i lodsejernes medvirken - hvilket muligvis er mere tidskrævende, men giver bedre resultater i det lange løb, også rent samfundsmæssigt.

Vi anerkender, at man i arbejdet med Grønt Danmarkskort generelt vil prioritere de større sammenhængende stykker natur, frem for "frimærker". Men et af Østmøns særkender er netop at vi også er en mosaik af mindre, og naturmæssigt, værdifulde og indbyrdes forskellige områder. Et andet særkende er Østmøns unikke landskabsmæssige værdier, som vi også råder til at kommunen konsekvent tager hensyn til i planlægningen.

Det er nok ikke tilfældigt, at Møn har fået status som DK's første biosfæreområde. Denne status er en anerkendelse af det unikke, men tanken er også at biosfæreområderne generelt skal spille en rolle som forbillede for en bedre sameksistens mellem mennesket og den levende natur. Kommunens forvaltning af Østmøns natur bør således være særdeles bevidst, og gerne både vise vejen for naturforvaltningen i resten af kommunen og inspirere landets øvrige kommuner.

I øvrigt tilslutter vi os Holmegård Mose Komitéens, Jungshoved Miljøgruppes, Entomologisk Fagudvalgs samt Danmarks Naturfredningsforenings udmærkede betragtninger og anbefalinger, som vi vil supplere med denne anbefaling:

Hele kystlinjen inkl. 300 m bælte på land bør indgå i Grønt Danmarkskort, da kystlinjerne udgør sammenhængende natur, samt fungerer som grøn korridor. (100 m i sommerhusområder.)

Det er netop kysterne, der specifikt er i farezonen med den moderniserede planlov.

Hvis kommunerne først falder for fristelsen og begynder at dispensere fra strandbeskyttelsen, så risikerer de med henvisning til det forvaltningsretslige lighedsprincip (princippet om ikke at forskelsbehandle), at skulle spolere kystområder, som man hidtil har anset for ukrænkelige.

Betragtninger med hensyn til arbejdsprocessen omkring Grønt Danmarkskort i Naturrådets regi:

Vi finder det i høj grad kritisabelt, at en belysning af Grønt Danmarkskort i forhold til den moderniserede Planlov har manglet. Hermed anmodes om, at dette kritikpunkt kommer med i det overordnede protokol, som vel vil blive udfærdiget om projektet Naturråd.

Vores forståelse er som følger:

Grønt Danmarkskort er en del af implementeringen af den nye planlov. Den moderniserede planlov - som allerede er trådt i kraft for et år siden - lemper betingelserne for bebyggelse i det åbne land og langs kysten, samt halverer de offentlige høringsperioder, jf.

<http://em.dk/nyheder/2017/06-01-planlov-vedtaget> Førhen var det et grundlæggende princip, at man ikke må bygge i landzone (landbrugets nødvendige driftsbygninger undtaget). Samt at den 300 m kystzone var fredet. (100 m i sommerhusområder).

Med den moderniserede planlov har kommunerne nu større mulighed for at dispensere fra nævnte restriktioner omkring arealanvendelse, hvis de har en **planmæssig begrundelse** herfor. Dermed muliggøres "udvikling og vækst" i det åbne land og langs kysterne, altså diverse infrastrukturer og feriebebyggelser m.v., medmindre de aktuelle områder indgår i Grønt Danmarkskort (og herigennem bliver indarbejdet i kommuneplanen). I givet fald vil der foreligge en **planmæssig begrundelse** for natur, som vil vanskeliggøre dispensation til anden anvendelse.

Grønt Danmarkskort handler altså ikke kun om visioner for fremtidig natur - men om hvordan vi sikrer os imod, at kommunerne med den moderniserede planlov i hånden afvikler eksisterende eller potentiel natur til fordel for "udvikling og vækst"!

Jeg har ved mindst et af møderne i Naturrådet, og i den ubesvaret mail (nedenunder i dette afsnit) til arrangøren, fremsat ovenstående, uimodsagt.

I min (ubesvarede) mail d. 18. februar til Anne Planeta Etzerodt skrev jeg:

..."I tillæg til de udmærkede dagsordenspunkter, så savner jeg en vigtig ting, og det er en orientering om den moderniserede planlov, og hvilke "faldgruber", der ligger. Nærmere bestemt, hvilke implikationer er der af at et område indgår hhv. ikke indgår i grønt Danmarkskort?

Min forståelse, baseret på en hurtig orientering på nettet, er: De områder, der er omfattet af Grønt DK-kort, har en planmæssig beskyttelse imod at kunne blive taget i brug til diverse udviklinger, som planlovens modernisering ellers har til formål at give nemmere og hurtigere adgang til. Kan I be- eller afkræfte, at min forståelse er rigtig? Hvis den er rigtig, så skal vi jo have det med i overvejelserne.

Jeg vil bede jer om at tage spørgsmålet op i plenum. Inkl. en orientering om de kraftigt forkortede høringsperioder for lokalplaner helt ned til 2 uger, samt evt. andet, som I skønner relevant i en orientering."...

Jeg og min suppleant Ole Kragh-Sørensen har talt om, at vi har en lidt mærkelig fornemmelse med Naturråds-forløbet. Personligt synes jeg, at det har været meget spændende at få et indblik i kommunernes måde at arbejde med natur på, samt et plus at få sat ansigter på navne.

Trakteringen har været upåklagelig, og samværet hyggeligt. Men bundlinjen er alligevel fornemmelsen af at være lidt ført bag lyset og taget som gidsler: Bagefter vil kommunerne kunne pege på, at de deltagende organisationer er blevet hørt, og dermed været med til at blåstemple den af Grønt Danmarkskort afledte arealadministration. Derfor er det vigtigt for os, at kritikpunktet kommer med i Naturrådets opsummering.

På vegne af bestyrelsen i Østmøn Naturforening,

Margareta Dahlström

Til

Faxe, Næstved, Ringsted, Stevns og Vordingborg kommuner
Området for Naturråd 17

4. juni 2018

Indstilling fra en kreds af Naturrådsmedlemmer i Naturråd 17

Indledende bemærkninger:

Grønt Danmarkskort er et dynamisk kort, der løbende skal tilpasses.

Dette sammenholdt med den meget begrænsede økonomi til forbedringsaktiviteter har gjort, at vi mener, at den bedste vej frem er, at der udpeges færre arealer, men af væsentlig bedre naturkvalitet, og at indsatserne koncentrerer på og op ad disse arealer, så vi er sikre på, at vi får en omkostningseffektiv, god og samlet effekt af tiltagene. Kortet kan så løbende suppleres med yderligere udpegninger, når dette findes relevant og økonomien er på plads – og vi stiller gerne op til dette.

Da denne gruppe af erhvervsinteresser også varetager lodsejerinteresser, skal vi ikke undlade at gøre opmærksom på det grundlæggende i den politiske aftale om planloven fra juni 2016:

”Der lægges således vægt på, at kommunernes udpegninger heller ikke på sigt kan påføre lodsejerne begrænsninger ift. udnyttelse af mulighederne for landbrugsejendomme, fx til udvidelse af husdyrbrug eller ny bebyggelse.”

Tilsvarende krav er selvfølgelig en generel forudsætning – også i forbindelse med skovbrugsejendomme, der på ganske tilsvarende måde drives som erhvervsjendomme.

FORUDSÆTNINGER:

Følgende er **forudsat i forbindelse med nedenstående råd** fra denne gruppe af medlemmer:

1. Ikke lovgiven udpegning bør ske på offentligt ejede arealer
2. Ikke lovgiven udpegning af privatejede arealer kan alene ske på baggrund af frivillighed og mod fuld økonomisk kompensation
3. Borgere - og i særdeleshed berørte lodsejere samt nabolodsejere - skal inddrages forud for nogen igangsættelse af proces om områdeudpegning
4. Kommunerne er forpligtede til at afveje udpegningen af konkrete nye naturområder mod en række andre hensyn – f.eks. væsentlige erhvervsinteresser såsom intensivt drevne land- og skovbrugsarealer eller udpegede udviklingsområder

Hvad der skal udpeges som områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

1. **Natura-2000** arealer på landjorden
2. **§3-udpegede områder**, der ligger **inden for eller umiddelbart op ad** nedenstående pkt. 7. om udpegningsarealer for eksisterende naturområder med særlig naturbeskyttelsesinteresser (artsscore)
3. **Fredninger**, hvor **formålet** med fredningen er **at sikre et højt naturindhold**
4. Den del af **nationalparkerne**, der ligger **inden for eller umiddelbart op ad** nedenstående pkt. 7. om udpegningsarealer for eksisterende naturområder med særlig naturbeskyttelsesinteresser (artsscore)
5. Skove, der er ejet af det offentlige eller som indgår i ovenstående udpegninger (forudsat frivillighed)

6. Arealer nærmere end 1,5 km fra husdyrholdsejendomme – samme kriterium, som Miljøstyrelsen har benyttet ved grænseændringen af Natura-2000 arealer i 2017 - kan ikke udpeges
7. Arealer, hvor der er en artsscore på mindst 8

Hvad der skal udpeges som potentielle naturområder, der udvider eller skaber sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder

1. Arealudpegning , hvor der er en kombination af en artsscore på mindst 8 og en bioscore på mindst 15
2. Udpegning af ”Økologiske forbindelser” :
 - skal ske med konkret udgangspunkt i den/de arter, der eksisterer inden for ovenstående udpegede områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og som er den/de mest truede af udryddelse
 - skal ikke rutinemæssigt ske som faste korridorer (Vejle-modellen med 300 m brede forbindelseslinjer), men ske i henhold til de i pkt.1 udpegede arters spredningsmulighed og –måde. Eksempelvis skal en sommerfuglebestand have ”trædesten” i passende koloniseringsafstand for netop denne art, og ikke en bred korridor
 - skal kun ske i en afstand fra den eksisterende naturudpegning, der af eksperter vurderes som værende sandsynlig for arten at kan kolonisere inden for tidshorizonten frem til år 2021, hvor Grønt Danmarkskort igen revideres
 - bør ske ”indad” mellem eksisterende naturområder i stedet for udad og væk fra disse,
idet man samtidig skal
 - huske, at eksperter ikke vurderer værdien af korridorer særlig højt i forhold til at gøre noget ved kerneområderne

Hvad der skal udpeges som naturområder, som samtidig bidrager til andre formål

1. Udpegninger med synergieffekter med friluftsliv bør ske på de offentligt ejede arealer
2. Udpegningsmuligheder med hensyn til tilbageholdelse af vand i forbindelse med skybrudssituationer kan undersøges på arealer opstrøms steder, hvor en vejdamning krydser en ådal

Gruppen af medlemmer anbefaler ligeledes, at der oprettes en jordfond eller en digital jordbytteplatform.

Den / - 2018

Henrik Nordgaard Hansen
Landbrug & Fødevarer

Harald Palmvang
Gefion

Bøje Nielsen
Bæredygtigt Landbrug

Carsten Boserup
Landøkomisk Selskab

Søren Boas
Dansk Skovforening

Jens Rasmussen
Dansk Skovforening

